

Obce připomínkovaly vládní návrhy o strategických ložiscích z vlastní iniciativy, nebyly přímo obeslány

20.8.2025 - Edita Nezvalová | Sdružení místních samospráv ČR

Přestože návrhy mají přímý dopad na územní samosprávy, předkladatel do připomínkového řízení SMS ČR, SMO ČR ani AK ČR vůbec nezařadil. Mezi přímo obeslanými naopak byla např. Těžební unie.

SMS ČR přitom zastupuje více než 2 600 obcí a měst, a podle Legislativních pravidel vlády patří mezi povinná připomínková místa. Sdružení proto podalo oficiální stížnost na postup MPO, oslovilo dotčené obce a během několika dnů (a nocí) shromáždilo jejich připomínky.

Vstřícný krok ministra a další postup

Na základě stížnosti SMS ČR byla nakonec na pokyn ministra průmyslu a obchodu Lukáše Vlčka prodloužena lhůta pro uplatnění připomínek, což Sdružení hodnotí jako vstřícný krok a pozitivní signál, že snad již nebude vynecháváno z připomínkových řízení, která se obcí a jejich obyvatel bezprostředně dotýkají.

Vypořádání připomínek je nyní svoláno na úroveň vrchních ředitelů ministerstev ke konci tohoto týdne (do 22.8.2025). Obce, které SMS ČR oslovilo a které zaslaly své stanovisko, budou o výsledku vypořádání následně informovány prostřednictvím manažerů SMS ČR a legislativního týmu SMS ČR.

Jaké byly hlavní obavy obcí?

Obce zdůrazňují, že nezpochybňují nutnost zajištění stavebních surovin. Návrhy však vnímají jako zásadní zásah do samosprávy, krajiny i práv občanů. Nejčastěji se objevují tyto výhrady:

- **Oslabení role obcí:** Návrhy předjímají nadřazený veřejný zájem státu na těžbě a mohou obcím odebrat rozhodovací pravomoci v územním plánování a správních řízeních. V některých případech přehlížejí dokonce i závazná místní referenda, kde občané těžbu odmítli (např. Náklo, Liboš, Braňany).
- **Dopady na životní prostředí a zdraví obyvatel:** Prašnost, hluk, vibrace, zvýšená dopravní zátěž, riziko kontaminace vody či poškození krajinného rázu – to vše obce označují za vážnou hrozbu.
- **Nedostatek transparentnosti:** Podklady zpracovávala Těžební unie, tedy organizace se zřejmým obchodním zájmem. Studie nebyly přiloženy, a proto jsou podle SMS ČR nepřezkoumatelné.
- **Kompenzace:** SMS ČR požaduje, aby na kompenzace dosáhly nejen obce s těžbou na svém katastru, ale i přilehlé obce, které trpí dopravou a dalšími negativními vlivy.
- **Chybějící koncepce:** Namísto dílčích návrhů by měl stát předložit celkovou strategii využívání ložisek, která bude posouzena z hlediska kumulativních dopadů a vlivu na životní prostředí.
- **Pochybné odkazování na evropské právo:** Štěrkopísek ani stavební kámen nejsou podle evropského nařízení o kritických surovinách (CRMA) strategickými surovinami. Přesto se nařízení vlády na tento rámec odvolává.

Vybrané příklady z regionů

Olomoucký kraj: Žerotín a Liboš se odvolávají na závazné referendum proti těžbě; obce požadují respekt k rozhodnutí občanů.

Pardubický kraj: Obce (Čeperka a Opatovice nad Labem) varují před ohrožením zásob pitné vody a neúnosnou dopravní zátěží.

Plzeňský kraj: Janovice nad Úhlavou a Nýrsko odmítají těžbu u Petrovic nad Úhlavou; u Dvora Kalec hrozí poškození památky UNESCO.

Středočeský kraj: Ledčice, Nové Ouholice či Suchdol (u Kutné Hory) upozorňují na nevyhovující infrastrukturu, ohrožení vodních zdrojů i nepřijatelné zkrácení připomínkového řízení.

Ústecký kraj: Keblice, Straškov nebo Libouchec kritizují kumulaci těžby s dopravní infrastrukturou a porušení práva na samosprávu.

Karlovarský kraj: Obec Libá popisuje dlouhodobé dopady těžby na zdraví obyvatel, kvalitu života i hodnotu nemovitostí.

Jihomoravský kraj: Dolní Kounice, Ledce a Bratčice čelí kumulaci těžby, výstavby VRT i provozu elektráren, což devastuje dopravní síť.

Liberecký kraj: Stružinec varuje před ohrožením vodního zdroje a Mimoň odmítá další těžbu, dokud nebude vyřešena doprava.

SMS ČR: Obce musí být partnerem, ne překážkou

Stát by v tak zásadních otázkách, jako je stanovení strategických ložisek, neměl obce vynechávat či dokonce obcházet. Naopak by obce měly být přizvány mezi účastníky tak, jako těžební lobby. Obce jsou ze zákona povinným připomínkovým místem a jejich hlas musí být slyšet, neboť samospráva je rovnocenným partnerem při hledání rovnováhy mezi surovinovou bezpečností a ochranou života lidí i krajiny.

Uplatněné připomínky naleznete v příloze:

Za správnost:

Mgr. Jindra Tužilová, vedoucí legislativní analytička

Ing. Bc. Barbora Fürstová, legislativní analytička

<https://www.smscr.cz/legislativa/zivotni-prostredi-a-zemedelstvi/zivotni-prostredi/ochrana-prirody-a-krajiny/obce-pripominkovaly-vladni-navrhy-o-strategickych-loziscich-z-vlastni-iniciativy-nebyly-primo-obeslany-4785cs.html>